

TRASA Č. 12 – LITOVELSKÉ POMORAVÍ II

Litovelské Pomoraví

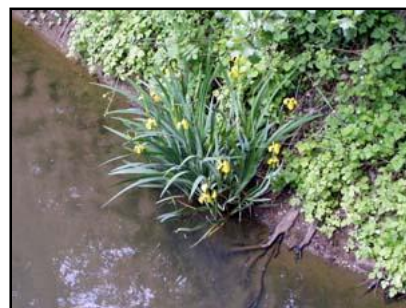

CHKO Litovelské Pomoraví se rozkládá na ploše 96 km². Zaujímá úzký 3 - 8 km široký pruh lužních lesů a luk kolem řeky Moravy mezi městy Olomouc a Mohelnice. Ve středu CHKO leží starobylé královské město Litovel, které propůjčilo chráněné oblasti své jméno. Celé území CHKO leží v Olomouckém kraji, v bývalých okresech Olomouc a Šumperk. Posláním CHKO je trvale zajišťovat zvýšenou ochranu a ekologicky šetrné obhospodařování krajiny údolní nivy

řeky Moravy s mimořádně vysokým soustředěním přírodních hodnot.

Jádro CHKO a současně hlavní přírodovědný fenomén oblasti tvoří vnitrozemská říční delta (přirozeně meandrující tok řeky Moravy, která se větví v řadu bočních stálých i periodických říčních ramen) a navazující komplexy cenných lužních lesů, vlhkých nivních luk a mokřadů. Do Litovelského Pomoraví patří také krasové území vrchu Třesín se známými veřejnosti zpřístupněnými jeskyněmi a oblast chlumních listnatých lesů Doubrava. Okrajově zasahují do CHKO plošně nevýznamné enklávy orné půdy a zastavěná území obcí.

Mezi Mohelnicí a Olomoucí se řeka Morava vine jako modrá tepna širokou nivou. Její vody omývají ploché štěrkové náplavy, jenž jsou domovem kulíků říčních a písíků, a strmé břehy, kde své nory hloubí bobři či ledňáčci. Přirovnáme-li Moravu k tepně, pak srdcem oblasti jsou lužní lesy, které společně se systémem tzv. selských hrází plnily již od středověku také protipovodňovou funkci. Nejpozoruhodnějšími biotopy lužních lesů jsou bezesporu periodické tůně, ve

kterých se na jaře vyskytují vzácní korýši - žábronožky a listonozi. Pro své mimořádné přírodní hodnoty zde bylo vyhlášeno několik maloplošných zvláště chráněných území (NPR Ramena řeky Moravy a Vrapač, PR Litovelské luhy), dále je třeba zmínit komplex mokřadních luk na samém okraji Olomouce (PR Plané loučky a Chomoutovské jezero - významná ornitologická lokalita). Mokřadní část CHKO byla v roce 1993 zařazena do Ramsarského seznamu významných mokřadů. Druhou polovinu oblasti tvoří masiv Doubravy, mírně zvlněná pahorkatina, kde se díky rozumnému hospodaření v minulosti (lichtensteinské panství) zachoval komplex chlumních doubrav. Na jižních svazích nad Moravou (PR Doubrava) dosahují své severní hranice rozšíření četné teplomilné rostliny. Na druhém břehu Moravy se zvedá vápencový Třesín - NPP, výrazná krajinná dominantu severozápadní části CHKO, jenž se svými jeskyněmi a teplomilnými společenstvy luk a lesů na jižních svazích kontrastuje s nivou Moravy.)

Základní údaje:

Rozloha: 96 km² Geografická orientace: 49° 37' - 49° 48' , 16° 57' - 17° 16'E
Nadmořská výška: 210 (řeka Morava) - 345 m (masiv Doubravy) Vyhlášení: vyhláška MŽP ČR č. 464/1990 Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO: - 2 národní přírodní rezervace - 1 národní přírodní památka - 13 přírodních rezervací - 12 přírodních památek

Dále jsou v působnosti Správy CHKO Litovelské Pomoraví národní přírodní rezervace Strabišov-Oulehla, Špraněk, Zástudánčí a Žebračka a národní přírodní památky Chropýňský rybník, Křeby, Park v Bílé Lhotě, Na skále, Státní lom, Růžičkův lom a Hrdibořické rybníky.

Zdroj informací:

<http://www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz/>

Litovel

Královské město Litovel založil v polovině 13. století český král Přemysl Otakar II. V jeho těsném sousedství stála již řadu let slovanská rybářská ves (dnešní tzv. Staré město), jejíž existenci umožňovala rozvětvená řeka Morava. 6 ramen protéká Litovlí dodnes a dodává městu osobitý ráz i romantické pojmenování Hanácké Benátky. Rybářský původ města připomíná také městský znak – kapr a štika v modrém poli.

Z královského města se po husitských válkách stalo na několik století poddanství. Litovel patřila postupně do majetku rodů Vlašimů, Boskoviců a Lichtenštejnů. Éra Boskoviců (16. století) byla pro město velmi významná, Litovel pod jejich vládou vzkvétala a úspěšně se rozvíjela. Naopak Lichtenštejnové, kteří Litovel vyženili na počátku 17. století, ve svém velkém majetku nevěnovali Litovli velkou pozornost a ta postupně ztrácela svůj význam.

K úpadku se přidala třicetiletá válka, která se městu nevyhnula a následné období velkých požárů a morových epidemií. Litovel se ocitla na prahu úplné zkázy, z níž se město jen pomalu zotavovalo.

Významný zlom ve vývoji města znamenala konstituce a zrušení poddanství v roce 1848. Litovel se stala okresním městem a rychle se zvyšoval počet českých obyvatel. Podnikaví čeští občané se zasloužili o vytvoření řady nových podniků a rozvoj města nejen na hospodářském poli. 20. století zahájila Litovel již zcela pod českou správou díky vítězství Čechů v obecních volbách.

Po světových válkách a období komunismu se vrátilo do Litovle kouzlo svobody. Vznikají nové podniky, obchody i restaurace, které znovu zhodnocují historické domy s klenutými síněmi a vracejí život léta opomíjené a zanedbávané historii Královského města Litovel.

Z více než 700letého vývoje města se zachovala v Litovli řada památek. Litovel se může pyšnit mimo jiné dvěma „nej“ – nejvyšší radniční věží na řece Moravě vysokou 72 metrů, jejíž ochoz je přístupný pro veřejnost, a nejstarším funkčním kamenným mostem na Moravě (který je zároveň 3. nejstarší v celé ČR po Karlově mostě v Praze a mostě v Písku). K vidění je však v Litovli mnohem více památek a krásných míst. Jmenujme např. zbytky městských hradeb, kapli sv. Jiří - po zmíněných hradbách nejstarší zachovanou stavební památku ve městě, morový sloup na náměstí, kostel sv. Marka a sv. Filipa a Jakuba, nádhernou novorenesanční budovu gymnázia zrcadlící se v hladině rybníka ve Smetanových sadech, švédskou desku připomínající vyplnění města švédskými vojsky.

Zdroj informací:

<<http://www.litovel.eu/o-meste/o-meste-litovel.html>>